

PREDSTAVLJAMO SLAVONSKO BARANJSKE KNJIŽNICE

Jasenka Bešlić
Gradska knjižnica i čitaonica Požega
A. Kanižlića 1 34000 Požega

UDK 027.52(497.5)

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA POŽEGA

Grad Požega, grad bogate kulturne baštine i intenzivne duhovne tradicije, koji bilježi dugu povijest od 771 godinu, upravo je u osnivanju Čitaonice prepoznao mjesto duhovne, kulturne i obrazovne snage jednog grada.

Čitaonica je osnovana 1845. godine pod nazivom "Lectoria societas" tj. Čitaoničko društvo. Svojim radom utjecala je na razvoj narodnog pokreta i vrlo brzo promijenila ime u Narodna čitaonica. Godine 1876. u okviru Čitaonice osniva se i Knjižnica. Čitaonica postaje glavni pokretač kulturnih i humanitarnih događanja u Požegi. Posjećivali su je Oton Kučera, Miroslav Kraljević (slikar), Isidor Kršnjavi, a njeni počasni članovi bili su Josip Juraj Strossmayer, Ivan Mažuranić i Janko Jurković.

1904. god. Narodna čitaonica promijenila je ime u Hrvatska čitaonica. Poslije Drugog svjetskog rata Knjižnica svoj rad otpočinje 17. svibnja 1951. god. kao budžetska ustanova NOO Požega pod nazivom Gradska knjižnica. 1961. god. ponovno mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica Požega i postaje samostalna ustanova.

1980. godine kao ustanova gubi samostalnost i integrira se u Centar za kulturu i obrazovanje.

Uspostavom nove demokratske vlasti 1991. god. ponovno postaje samostalna ustanova pod nazivom Gradska knjižnica i čitaonica Požega, a novim teritorijalnim ustrojstvom 1995. god. dobiva funkciju matične knjižnice za područje Požeško-slavonske županije.

Tijekom svih ovih godina Knjižnica je doživljavala svoje uspone i padove, svoje svijetle trenutke i one manje svijetle, ali uvijek je bila i ostala jezgra kulturnog i obrazovnog života grada.

Danas je Gradska knjižnica i čitaonica Požega suvremeno opremljena knjižnica i važno informacijsko središte grada i cijele Županije. Rad Knjižnice odvija se po odjelima.

DJEČJI ODJEL

Dječji odjel kao zasebna cjelina otvorenje 1991. godine kada je izvršena prenamjena prostora i nabavljena nova oprema. Prostor je funkcijski podijeljen u tri cjeline: dio za predškolce, gdje se djeca mogu igrati s različitim igračkama i primjerenim slikovnicama, a ponuđen im je velik izbor animiranih filmova; zatim drugi dio u kojemu je smještena posudba knjiga i video kasete (slobodan pristup). Tu se nalazi i velik izbor slikovnica, knjiga za djecu i mladež, ali i knjiga pedagoškog sadržaja namijenjenih roditeljima i pedagogima. Treći dio je priručna zbirka referente literature, koja se koristi samo u Knjižnici, i zbirka periodike za djecu i mladež koju djeca rado čitaju. 1997. godine otvorena je kompjutorska igraonica gdje djeca na kompjutoru igraju igrice i pregledavaju CD-ROM-ove.

U prostoru Dječjeg odjela tijekom godine organiziraju se izložbe, susreti s književnicima za djecu i predstavljaju nove knjige.

1997. god. u Dječji odjel upisano je 1674 korisnika koji su posudili 28 955 sv. knjiga.

ODJEL ZA ODRASLE

Odjel za odrasle preuređenje 1991. godine, opremljen novom opremom i proširen

1996. godine. Zadovoljava potrebe najšireg kruga korisnika: srednjoškolci, studenti, zaposleni, umirovljenici i ostale skupine građana, a u slobodnom pristupu nudi knjige iz tzv. lijepe književnosti, stručne, znanstvene, popularno-znanstvene literature i knjige na stranim jezicima.

Odjel raspolaže s abecednim, stručnim, naslovnim, predmetnim i matičnim katalogom, a od 1994. godine knjige se kompjutorski obrađuju tako, da korisnici mogu i na kompjutoru pretraživati našu bazu podataka. Do sada je obrađeno 6 000 zapisa monografskih publikacija i audiovizualne građe. 1997. godine uspostavlja se i lokalna mreža UNIX Ware 2.02 koja je omogućila povezivanje svih odjela. Također od 1997. godine u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega redovito pristižu elektroničke novosti iz knjižničarstva putem Interneta. 1997. Knjižnica se priključila na Internet i omogućila svojim korisnicima nove izvore informacija.

1997. god. Odjel za odrasle opsluživao je 1887 korisnika koji su posudili 36 966 sv. knjiga.

Odjel za odrasle tijekom godine organizira književne susrete i predavanja koja su uvijek dobro posjećena.

ČITAONICA

U prostoru Čitaonice našim korisnicima svakodnevno je dostupan bogat izbor novina, revija, stručnih časopisa iz različitih područja/struka (književnost, umjetnost, povijest, kompjutori, film, zdravlje itd.). Najčešći korisnici su srednjoškolci i umirovljenici. Časopisi se ne posuđuju, ali korisnici mogu određene članke odmah fotokopirati.

STUDIJSKI ODJEL

Studijski odjel čuva i daje na korištenje u okviru Knjižnice veliki izbor referentne literature (enciklopedije, leksikoni, rječnici) vrijedne stručne i znanstvene knjige. Najčešći korisnici su srednjoškolci, studenti, profesori, znanstveni djelatnici. Knjige su smještene u posebnu prostoriju i nalaze se u zatvorenim staklenim vitrinama.

ZAVIČAJNA ZBIRKA POSSEGIANA

Zavičajna zbirka Possegiana kontinuirano čuva i daje na korištenje u okviru Knjižnice građu vezanu uz naš zavičaj. Zbirka ima 500 sv. monografskih publikacija, zbirku periodike, tiskovni materijal (razglednice, plakati, pozivnice itd.), ostavštinu Ivše Bošnjaka Dragovačkog, rukopise znamenitih Požežana. Posebno smo ponosni na stare knjige naših književnika npr. Kanižlićev "Kamen pravi smutnje velike..." iz 1780. god.

ZBIRKA RARA

Zbirku Rara čine knjige iz 18. i 19. st. i dio knjižnice Požežanina Franje Cirakija. Jedan dio knjiga došao je izravno u Knjižnicu, veći dio potječe iz Knjižnice Učiteljskog društva Požeške doline, jedan dio iz Učeničke knjižnice Nadbiskupskog sirotišta, a manji dio iz Čitaonice Marijina zbora u Požegi.

Zbirka ima 670 sv. knjiga i tu možemo naći: "Razgovor ugodni naroda slovinskoga" A. Kačića Miošića iz 1862. god. /"Pjesme" Ljudevita Vukotinovića iz 1847. god. /"Pjesme" Marka Marulića iz 1861. god., Pavlinovićeve "Hrvatske razgovore" iz 1877. god. itd. Knjige iz knjižnice Franje Cirakija predstavljaju izbor knjiga iz 17. i 18. st. iz područja književnosti, povijesti, znanosti, pisane na njemačkom, francuskom, engleskom jeziku. Knjige se ne posuđuju izvan Knjižnice.

Matična služba

Matična služba za knjižnice županije Požeško-slavonske formirana je Rješenjem o utvrđivanju mreže matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj od 27.3.1995. god. Matična služba djeluje pri Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega. Osnovni zadaci službe su: prikupljanje podataka i analiza stanja u knjižničnoj djelatnosti, poticanje razvoja knjižnica, osnivanje novih knjižnica u sredinama koje zadovoljavaju pretpostavke iz Standarda i Zakona o knjižnicama, unapređivanje stručnog rada, usavršavanje i edukacija djelatnika, stručni nadzor nad radom knjižnica, te suradnja sa službama i tijelima lokalne i gradske uprave i republičkim ministarstvima.

Mreža knjižnica Požeško-slavonske županije sastoji se od 4 narodne knjižnice, 20 školskih knjižnica, te nekoliko specijalnih i drugih knjižničnih ustanova. Osobitost problema razvoja mreže očituje se u tome da od četiri grada (Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega) grad Lipik nema knjižnicu. Također, od šest općinskih središta pet ih nema samostalnu knjižnicu. Matičnoj službi predstoje značajni naponi kako bi u suradnji sa županijskim i lokalnim tijelima uprave riješila ovo nepovoljno stanje. Usporedno s rješavanjem ove problematike nužno je nastaviti poticanje razvoja te poboljšanje kvalitete rada u postojećim knjižnicama, osobito školskim, jer unazad nekoliko godina školske knjižnice pokazuju kvalitetan napredak. Osnivanjem matične službe, županija Požeško-slavonska je i u ovom kratkom razdoblju iskazala bitne pomake u ukupnom razvoju knjižnične djelatnosti.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Uz svoje osnovne funkcije: knjižničarsku, informacijsko-referalnu, edukativnu i kulturnu Knjižnica se bavi i izdavačkom djelatnošću. Redovito tiska biltene prinovljenih knjiga, 1994. god. pojavila se kao izdavač pretiska knjige Miroslava Kraljevića "Požeški djak" iz 1863. god., a 1997. godine tiskala je Vodič kroz knjižnice Požeško-slavonske županije.

SMJERNICE RAZVOJA

U svom budućem razvoju Knjižnica će težiti dostizanju Standarda za narodne knjižnice, a da je na dobrom putu pokazuju i grafikoni nabave, broja korisnika i broja posuđenih knjiga za razdoblje 1991.-1997.

Iz ovih tablica vidi se da je 1992. i 1993. god. zbog besplatno upisanih prognanika zabilježila najveći porast, ali općenito gledano svake godine povećava se i broj korisnika i broj posuđenih knjiga, a naročito nabava.

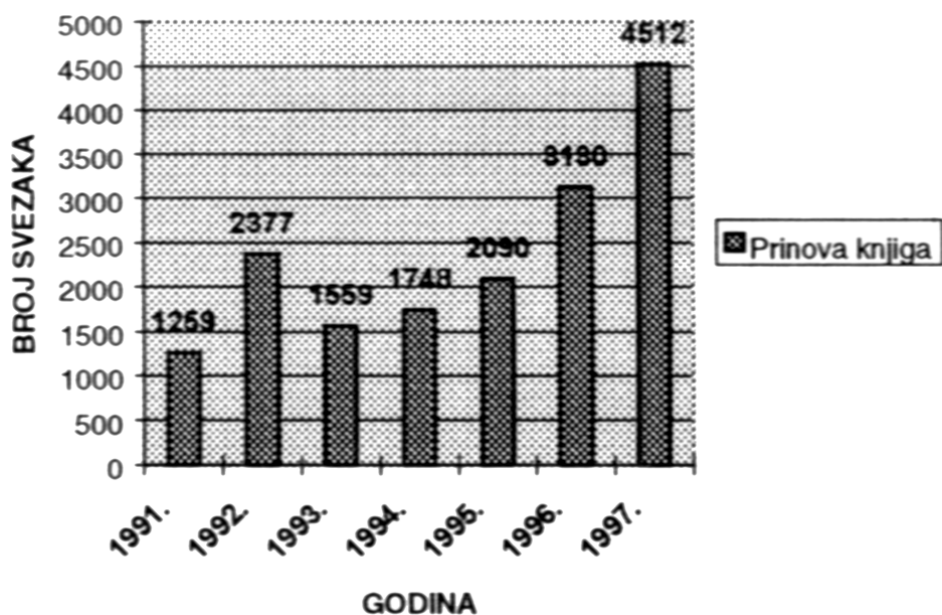
Danas Knjižnica ima 48 949 sv. knjiga, bogatu zbirku periodike, 446 video kasete, 30 CD ROM-ova, a sve poslove obnaša 11 djelatnika : ravnatelj, 4 diplomirana knjižničara, 4 pomoćna knjižničara, 1 administrativno-financijski djelatnik i čistačica.

U svojoj budućnosti Knjižnica ima dva prioritetna zadatka; provesti kompjutorizaciju poslovanja i proširiti prostor (izgradnja u dvorištu zgrade).

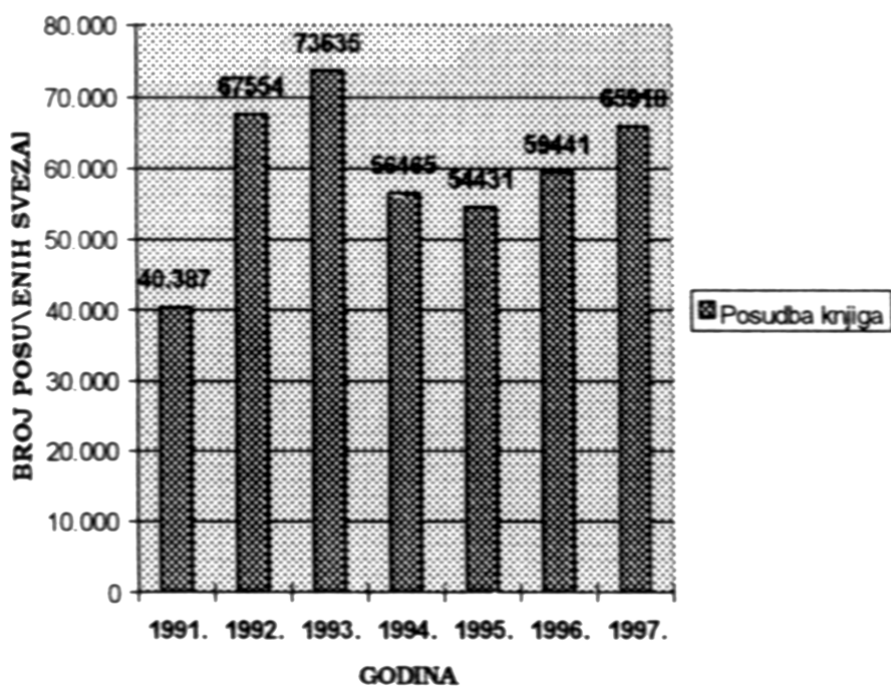
Zadaci su teški, ali brzi razvoj novih tehnologija i sve veći zahtjevi naših korisnika prisiljavaju nas da to rješavamo brzo i učinkovito.

U svom radu Knjižnica je dobivala mnogo priznanja, ali Kolektivna nagrada Grada Požege 1995. godine potvrdila je Knjižnicu kao najvažnije kulturno i informacijsko središte u Gradu.

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA POŽEGA

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA POŽEGA

LITERATURA

1. Filip Potrebića. Povijest knjižnica Požeške kotline. 2. dopunjeno i prošireno izdanje. Naklada Slap, Jastrebarsko, 1995.